

§41

Extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde Hälso- och sjukvård 2023 (RS/191/2023)

Sammanfattning

Kompetensförsörjningen i den svenska hälso- och sjukvården är sedan flera år ansträngd. I många svenska regioner används ekonomiska extraersättningar som incitament för medarbetarna att frivilligt förlägga semester utanför sommarmånaderna samt för att ta på sig extrapass. Även i Region Jämtland Härjedalen har extraersättningar tillämpats de senaste åren. Extraersättningarna har i alla steg administrerats manuellt, vilket inneburit ett otympligt och tidsödande arbetssätt, med fördröjda utbetalningar till medarbetare och svårigheter att följa upp kostnaden för extraersättningarna som följd. Arbetssättet har också lett till att avdrag för engångsskatt gjorts vid löneutbetalning. Vidare har några av ersättningarna saknat en tydlig koppling till utförd tid. Exempelvis har ersättningen för en flyttad semestervecka varit lika stor oavsett hur många arbetspass eller -timmar som flytten tillgängliggjort för verksamheten.

Inför sommaren 2023 är bedömningen att behovet av särskilda extraersättningar för vissa enheter och yrkesgrupper inom förvaltningsområde hälso- och sjukvård kvarstår, främst inom dygnet-runt-verksamheterna. För att underlätta hantering och uppföljning har ett förslag till ny form för extraersättningar tagits fram. Detta innebär att det tidigare systemet med en fast krontalsersättning ersätts med procentuell, kontant ersättning per utförd timme utifrån medarbetarens individuella grundlön. Detta bedöms bättre spegla den enskilde medarbetarens faktiskt utförda tid. Paketeringen av samtliga tidigare extraersättningar till en sammanhållen och enhetlig hantering innebär en tydlighet för både medarbetare och verksamhet. Utvecklingen innebär att systemförändringar i det personaladministrativa systemet Heroma krävs, vilket innebär en kostnad. Storleken på kostnaden är beroende på hur stor del av systemförändringarna som kan ske i egen regi. Hälso- och sjukvårdsledningen bedömer utifrån ett förvaltningsområdesperspektiv att denna kostnad vägs upp av nyttan av en sammanhållen, tydlig och uppföljningsbar hantering.

Hantering innebär att hälso- och sjukvårdsdirektören beslutar om för vilka yrkesgrupper och enheter extraersättningarna kan aktiveras och under vilken tidsperiod det kan ske. Aktivering sker först när hälso- och sjukvårdsdirektören bedömer att de åtgärder som ansvariga chefer normalt har i sitt mandat är vidtagna men inte tillräckliga för att uppnå adekvat bemanning. Hanteringen omfattar extraersättningar för pensionerade medarbetare som är timanställda, föräldralediga som arbetar under ledigheten, ersättning för arbete på obekvämtid för mottagningspersonal, flytt av semester till andra tider under året, avbrott av påbörjad semester samt extrapass. Besluten diarieförs och Löneservice aktiverar extraersättningen i det personaladministrativa systemet Heroma utifrån beslutet. Ansvarig chef registrerar den tid som extraersättning ska utges och systemet räknar ut medarbetarens ersättning. Hanteringen innebär att ansvarig chef inte riskerar felregistrering av

extraersättningar. För medarbetarens del innebär hanteringen att ersättningen betalas ut snabbare (inom en till två månader), istället för under höstens senare del. För verksamhetens del innebär hanteringen också att en snabb och tydlig uppföljning av kostnaden kan ske i den ordinarie ekonomiuppföljningen.

Kostnaden för enbart extraersättningar under sommaren 2022 har bedömts vara omkring 11 miljoner kronor inklusive PO-pålägg, även om verksamheternas överslag visat på en högre kostnad. Därtill kommer kostnaderna för övertid som inom slutenvården samt akut- och ambulansverksamheterna var omkring 13 miljoner kronor inklusive PO-pålägg under sommaren. I sammanhanget ska noteras att under 2022 har extraersättningar också utgetts till inhyrd personal, vilket inte redovisas här. Den totala kostnaden för inhyrda sjuksköterskor och barnmorskor var inom slutenvården samt akut- och ambulansverksamheterna omkring 16 miljoner kronor sommaren 2022. Den totala kostnaden för extraersättningar och därtill kombinerad övertid bedöms för egenanställd personal slutenvården samt akut- och ambulansverksamheterna (med reservation för betydande osäkerhetsfaktorer) ha varit 25 till 30 miljoner kronor.

Utifrån att lönenivån justeras i och med den årliga lönerrevisionen och att ett nytt pensionsavtal medför ökade kostnader för pensionsavsättningar ökar totalkostnaden för extraersättningar 2023, även om hanteringen är oförändrad jämfört med 2022 och nyttjandegraden är på samma nivå. I och med att en större andel egen personal rekryteras kan fler medarbetare komma att vara aktuella för av extraersättningar, vilket kan leda till högre kostnader. I gengäld minskar kostnaden för inhyrd personal. Utifrån de uppskattningar som hälso- och sjukvårdsledningen gjort beräknas kostnaden för perioden 2023-05-01 till och med 2023-11-30 till mellan 40 och 50 miljoner kronor inklusive PO-pålägg med den föreslagna, tydligare, hanteringen. Övergången till denna hantering innebär vissa osäkerhetsfaktorer om slutkostnaden, vilka kommer att kunna elimineras inför 2024. Finansiering sker i likhet med tidigare år inom förvaltningsområde hälso- och sjukvårds ordinarie ram. I och med den nu föreslagna hanteringen kan (beroende på hur det personaladministrativa systemet Heroma konfigureras) extraersättningen helt komma att ersätta övertidskostnader på vissa enheter. Det innebär att kostnadsanalysen för år 2023 behöver innehålla både extraersättningskostnader och övertidskostnader, såväl som kostnader för inhyrd personal för att ge en fullständig bild av hur extraersättningarna använts.

Hanteringen av extraersättningar ska i samverkan med fackliga företrädare riskbedömas avseende påverkan på medarbetarnas arbetsmiljö och möjlighet till återhämtning. Efter sommaren planeras utvärdering av både hantering och kostnader.

I Region Jämtland Härjedalen faller frågor om arbetsvillkor huvudsakligen under regionstyrelsen. Beslut om ekonomiska ersättningar under anställningen finns inte inom delegationsbestämmelserna, varför beslut ska fattas i regionstyrelsen.

Hälso- och sjukvårdsnämnden behandlade ärendet 2023-02-23 § 21 och beslutade att föreslå

regionstyrelsen att anta regler för extraersättning. Nämnden beslutade även för egen del att analys av kostnader för extraersättningar särskilt ska beaktas i nämndens tertialrapport för augusti 2023.

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår regionstyrelsen

1. Regler för extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde Hälso- och sjukvård 2023-05-01 – 2023-11-30 antas.
2. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa att adekvat kostnadsuppföljning kan ske från 2023-05-01.
3. Regiondirektören får i uppdrag att under september 2023 utvärdera hanteringen av extraersättningar och föreslå en långsiktig lösning som vid behov kan aktiveras för användande från 2023-12-01.

HR-avdelningens bedömning:

De systemförändringar som krävs i det personaladministrativa systemet Heroma kommer inte att kunna färdigställas till den 1 maj. Arbetet bedöms inte kunna göras i egen regi utan externa systemleverantörer behöver involveras vilket innebär att anpassningarna av systemet kan ta upp till 6 månader. Detta innebär pappershantering med retroaktiva utbetalningar såsom tidigare tills den tekniska lösningen är på plats. Kostnaden för systemförändringarna är i nuläget osäker och kommer att belasta regionstyrelsens budgetram.

Förslag till beslut

1. Regler för extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde Hälso- och sjukvård 2023-05-01 – 2023-11-30 antas.
2. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa nödvändiga systemanpassningar i Heroma snarast möjligt.
3. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa adekvat kostnadsuppföljning.
4. Regiondirektören får i uppdrag att under hösten 2023 utvärdera hanteringen av extraersättningar och föreslå en långsiktig lösning som vid behov kan aktiveras för användande från 2023-12-01.

Jörgen Larsson (C), Robert Hamberg (M), Lars-Erik Olofsson (KD), Elin Hoffner (V) och Bengt Bergqvist (S) yttrar sig.

Ajournering

Sammanträdet ajourneras mellan 14.00-14.10

Mikael Ferm, regionstabschef, informerar om att verksamheten bedömer att kostnaden för

systemanpassningarna i Heroma blir ca 200 000 kronor.

Yrkanden

Lars-Erik Olofsson (KD) yrkar att i regiondirektörens förslag punkt 2 ta bort "snarast möjligt".

Jörgen Larsson (C) yrkar bifall till Lars-Erik Olofssons yrkande.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag punkt 1, 3 och 4 och finner att de antas.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i punkt 2 och Lars-Erik Olofssons ändringsyrkande och finner att Lars-Erik Olofssons yrkande antas.

Beslut

1. Regler för extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde Hälso- och sjukvård 2023-05-01 – 2023-11-30 antas.

2. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa nödvändiga systemanpassningar i Heroma.

3. Regiondirektören får i uppdrag att säkerställa adekvat kostnadsuppföljning.

4. Regiondirektören får i uppdrag att under hösten 2023 utvärdera hanteringen av extraersättningar och föreslå en långsiktig lösning som vid behov kan aktiveras för användande från 2023-12-01.

Expedieras till

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Regiondirektör

Hälso- och sjukvårdsdirektör

HR-direktör

Förvaltningsområdescontroller hälso- och sjukvård

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Regler för extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde hälso- och sjukvård
- §21 Hälso- och sjukvårdsnämnden Extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde Hälso- och sjukvård 2023
- Regler för extraersättning till medarbetare inom förvaltningsområde hälso- och sjukvård 20230501-20231130

Paragrafen är justerad